

Vprašanja in naloge za prvi test Ekonomika podjetja

1. Kaj je ekonomija in kaj ekonomika?

Ekonomika preučuje, kako razporediti razpoložljive proizvodne vire, da lahko proizvedemo dobrine in storitve, ki omogočajo zadovoljevanje neomejenih človeških potreb. Ekonomika preučuje zakonitosti gospodarjenja v okviru gospodarskih družb in jo uvrščamo med mikroekonomske vede.

Ekonomija: Ekonomija (grško οἶκος: oiko [hiša] + νόμος: nomós – [zakoni, pravila]) ali gospodarstvo je družbena veda o upravljanju razpoložljivih sredstev glede na njihovo donosnost. Konkretno preučuje izbiro odločitev pri uporabi razpoložljivih materialnih sredstev za doseg želenih ciljev.

2. Opišite razlike med mikro in makroekonomiko.

Mikroekonomika- preučuje ravnanje posameznih ekonomskih subjektov-potrošnikov, gospodinjstev, trgov, podjetij in panog, poudarek je na ravnanju posameznikov.

Makroekonomika preučuje delovanje gospodarstva kot celote. Zanimajo jo širši agregati, kot so zaposlenost, BDP, splošna raven cen, brezposelnost.

3. Opišite svoje cilje v vlogi kmetijskega podjetnika!

4. Opišite svoje cilje v vlogi podjetnika mehatronika!

Moj cilj je poslovna uspešnost v vsakdanjem življenju, ki jo bom uporabljal z prvinami mehatronike. Ter nabral veliko izkušenj čez vsa leta delanja.

5. Kako vidite sebe kot projektnega vodjo?

Projektni vodja je eden od najpomembnejših oseb saj mora znati načrtovati, organizirati, voditi ter nadzirati ljudi koordinirati aktivnosti imeti mora pravi pristop k delu torej nosi veliko mero odgovornosti.

6. Kako bi izbrali projektnega vodjo?

Projektnega vodjo bi izbral na podlagi tega, ki bi imel v sebi največ naslednjih lastnosti oziroma sposobnosti: to so sposobnost vodenja, komunikacije, organiziranja, pogajanj, reševanja konfliktov, motiviranja drugih, oblikovanja tima, planiranja, reševanja problemov, delegiranja nalog in podobno.

7. Kako bi opredelili razliko med vodenjem in menedžmentom?

Menedžerska teorija pozna tri izhodišča za razlikovanje vodje in klasičnega menedžerja. Menedžerji se trudijo nadzorovati, planirati, komunicirati, koordinirati, vodje pa ustvarjajo vizije, motivirajo, upravljajo spremembe in navdihujejo sodelavce. Zato je vodenje mogoče opredeliti kot sposobnost vplivanja na vodenje sodelavcev in na njihove sisteme vrednot, tako da se ti navdušeno trudijo uresničevati cilje organizacije. Tisto k čemur menedžer večino delavcev priganja, vodi uspe doseči tudi, kadar od delavcev ničesar ne pričakuje.

8. Katera znanja potrebuje projektni vodja?

Vodenje določajo tudi znanja, sposobnosti in izkušnje projektnega vodje. Davis ocenjuje, da zna projektni vodja uporabljati tri vrste znanja (v: Černetič, 1997, 180):

tehnično znanje iz posamezne stroke, to pomeni sposobnost uporabljati ustrezna orodja, postopke in metode posameznih strok,

znanje o medsebojnih odnosih, to pomeni sposobnost za delo z ljudmi, za razumevanje in motiviranje posameznikov in skupin,

konceptualno znanje pa so umske sposobnosti usklajevanja in povezovanja zamisli in dejavnosti, ustvarjalne in organizacijske sposobnosti.

9. Opišite delovna sredstva v vašem poslovnem načrtu.

Z njimi učinkujemo neposredno na predmete dela. Skupne značilnosti delovnih sredstev:

-ne spreminjajo svoje prvotne oblike

-sodelujejo v več proizvodnih procesih, imajo daljšo življenjsko dobo kot traja posamezen poslovni proces,

-obrabljajo se postopoma (fizična obraba – posledica intenzivnosti rabe, fizično staranje – posledica naravnih sil, časa, npr. rjavenje).

Delovna sredstva so: oprema, stroji, naprave, inštalacije, orodje, prevozna sredstva, inventar, zgradbe, zemljišča, dolgoletni nasadi...

10. Kako nadomestite njihovo vrednost v poslovanju?

Nadomestimo jih tako, da jih vračunamo v amortizacijo in to nalagamo na en poseben račun iz katerega nato namenimo denar za obnovo delovnih sredstev.

11. Iz katerih stroškov je sestavljena nabavna vrednost delovnih sredstev?

Vrednost, cena od nakupa v trgovini do vzpostavitve delovanja na končnem delovnem mestu, vključno s prevozom in carino, če je kupljeno v drugi državi.

-nabavna cena + stroški dostave + carina + stroški montaže delovnega sredstva v proizvodni proces

12. Opišite skupne značilnosti delovnih sredstev.

- v proizvodnem procesu ne spreminjajo svoje prvotne oblike, ne prehajajo v nov proizvod,
- sodelujejo v več proizvodnih procesih, imajo daljšo življenjsko dobo kot traja posamezen poslovni proces,
- obrabljajo se postopoma (fizična obraba – posledica intenzivnosti rabe, fizično staranje – posledica naravnih sil, časa, npr. rja in obraba).

13. Ali se zemljišča amortizirajo?

Zemljišča se ne amortizirajo.

14. Opišite predmete dela v vašem poslovnem načrtu. Kako nadomestite njihovo vrednost v poslovanju?

Predmeti dela so energija, surovine, osnovni materiali, polproizvodi, pisarniški material.

Značilnost predmetov je, da se v celoti potrošijo v enem proizvodnem ciklusu in s tem svojo vrednost v celoti prenesejo v vrednost poslovnih učinkov.

15. Iz katerih stroškov je sestavljena nabavna vrednost predmetov dela?

Nabavna vrednost je sestavljena iz:

- kupne cene (fakturne cene)
- prometnega davka / carina (za uvožene predmete)
- stroški, ki nastanejo od skladišča prodajalca do skladišča poslovnega sistema(prevozni stroški, stroški zavarovanja, nakladanja, razkladanja, prekladanja ter drugi stroški)

16. Opišite značilnosti predmetov dela kot prvin poslovnega procesa. ma

- Delovna sredstva (stroji, naprave, zgradbe,...) - v proizvodnem procesu ne spreminjajo svoje prvotne oblike, sodelujejo v več proizvodnih procesih, obrabljajo se postopoma.
- Predmeti dela (surovine, material, polproizvodi, energija) - so stvari oziroma opravljene storitve, ki jih delavec z delovnimi sredstvi predeluje, obdeluje, dodeluje in izdeluje v želen proizvod ali storitev
- Storitve (prevozna sredstva, PTT,...) - nimajo lastne materialne oblike, ne moremo jih uskladiščiti, večina pa se jih konča, ko so opravljene
- Delavci in njihova delovna sila - so umske in fizične sposobnosti delava, ki mu omogočajo opravljanje dela.

17. Kako se oblikuje cena v lastni proizvodnji izdelanih delovnih predmetov?

Predmeti dela iz lastne proizvodnje so pridobljeni po nabavni ceni, ki se poveča za vse stroške v nadaljnjih stopnjah obdelave. To pa ni nič drugega kot lastna cena. Ker se predmeti dela v proizvodnem procesu porabijo naenkrat, se tudi nabavna cena vključi med stroške poslovnega učinka v celoti in naenkrat.

18. Katere vrste storitev boste uporabljali v vašem poslovnem načrtu?

Naša panoga se ukvarja z tehniko Wellnesa, masažnih kadi, savn in bazenov. Posel je sestavljen iz prodaje, proizvodnje, montaže.(skupina 14)

19. Kako se oblikujejo cene storitev?

Cene storitev se lahko oblikujejo tržno (prevozne), nekatere so dogovorjene (storitve delovne skupnosti v poslovnem sistemu in cene zdravstvenih storitev), druge pa se financirajo solidarnostno (članarine zbornici).

20. Opišite značilnost dela kot prvine poslovnega procesa in pomen delavca v delovnem procesu!

Delo je proces, v katerem delavec s svojo delovno silo in uporabo delovnih sredstev na delovne predmet in ustvarja uporabno vrednost za svoje potrebe oziroma trg. Delavec v delovnem procesu izrablja svojo delovno silo in s tem pripomore k doseganju ciljev poslovnega sistema. Delo je povezano s trošenjem delovne sile. Delovna sila ima svojo tržno ceno izkazano kot potroške, ki jih izrazimo v denarju

21. Kaj so stroški dela?

Stroški dela so vse oblike zaslužkov, ki jih daje organizacija zaposlenim v zameno za njihovo službovanje in jih obravnava kot svoje stroške ali kot deleže v dobičku pred predstavitvijo dobička v izkazu poslovnega izida

Regres

Osebni odhodek

Stroški prevozov

22. Kaj je amortizacija in kako jo boste izračunali v vašem poslovnem načrtu?

Nadomeščena izgubljena vrednost delovnega sredstva.

23. Katere amortizacijske stopnje poznate? Kako določite amortizacijsko stopnjo?

- gradbene objekte, vključno z naložbenimi nepremičninami, tri odstotke,
- dele gradbenih objektov, vključno z deli naložbenih nepremičnin, šest odstotkov;
- opremo, vozila in mehanizacijo 20 odstotkov;
- dele opreme in opremo za raziskovalne dejavnosti 33,3 odstotka;
- računalniško, strojno in programsko opremo 50 odstotkov;
- večletne nasade 10 odstotkov;
- osnovno čredo 20 odstotkov; • druga vlaganja 10 odstotkov.

24. Izračunajte amortizacijo po metodi enakomerne časovne amortizacije: nabavna vrednost osnovnega sredstva je 5000€. Neposredni nabavni stroški znašajo 400€. Stroški sestavljanja in postavljanja znašajo 600€. Predvidena življenjska doba je 4 leta.

$5000/4 = 1250$ Aml Daniel is your mumf

$1250/12 = 104$ AMm

25. V proizvodnji uporabljamo opremo, vredno 240.000 €. ŽD opreme je 12 let. Mesečno proizvedemo 360 izdelkov, ki imajo prodajno ceno 800 €. Pri mesečni proizvodnji smo porabili za 80.000 € materiala, mesečno znaša elektrika 2.100 €, za storitve so plačali 18.000 in za plače zaposlenih 24.000. Izračunajte LC (lastna cena) in mesečni dobiček, koliko znaša letni dobiček?

$\text{PRIHODKI} = 360 \cdot 800 = 288\,000\text{€}$

$240\,000 / 12 = 20\,000\text{ AMI}$

$20\,000 / 12 = 1667\text{ AMm}$

Stroški materiala = 80 000

Elektrika = 2100

Storitve = 18 000

Plače = 24 000

Lastna Cena: $80\,000 + 2100 + 18\,000 + 24\,000 + 1667 = 125\,767\text{€}$

Dobiček = Prihodki - stroški

$288\,000 - 125\,767 = 162.233\text{€}$ Mesečni dobiček.

Letni dobiček = $162\,233\text{€} \cdot 12 = 1\,946\,796\text{€}$

26. Opredelite razliko med potroški, stroški, izdatki in odhodki.

Potrošek je količinska poraba, strošek je v denarju izražen potrošek, izdatek je odliv denarja iz računa (če kupimo material po predračunu), odhodki so vsi sešteti stroški.

27. Kaj so stalni (fiksni) stroški in kaj je njihova značilnost, naštejte nekaj primerov?

Kaj so spremenljivi (variabilni) stroški kaj je njihova značilnost in naštejte nekaj primerov?

Stalni ali fiksni stroški so stroški, ki v podjetju nastajajo v enakem obdobju in enaki vrednosti, ne glede na obseg poslovanja. Ob povečanju ali zmanjšanju obsega proizvodnje stalni stroški tako ostanejo enaki.

Primeri stalnih stroškov: amortizacijski znesek izračunan po časovnih metodah, stroški ogrevanja poslovnih prostorov, stroški razsvetljave, obresti kreditov itd.).

Spremenljivi ali variabilni stroški se spreminjajo glede na obseg poslovanja. Mejni stroški so opredeljeni kot strošek, ki ga povzroči proizvodnja dodatne enote proizvodov ali storitve.

Primer: plače delavcev (glede na količino pridelanih učinkov)

28. Opišite strukturo prodajne cene.

Struktura prodajne cene dobimo z izračunom stroškov, ki so sestavljeni iz :

- Skupnih neposrednih stroškov (Neposredni materialni stroški (predmeti dela – izdelavni material), neposredni stroški dela (osebni dohodki delavcev), neposredna amortizacija)

- Lastna cena (posredni stroški izdelave, posredni stroški nabave, uprave in podjetja)

- dobiček na enoto

S seštevkom skupnih neposrednih stroškov, lastne cene in dobička na enoto dobimo Prodajno ceno. Prodajni ceni nato prištejemo še DDV.

29. Opredelite kalkulacijo cene v vašem poslovnem načrtu.

Struktura prodajne cene:

1. Neposredni materialni stroški (predmeti dela – izdelavni materiali)

2. Neposredni stroški dela (osebni dohodki delavcev)

3. Neposredna amortizacija

= SKUPNI NEPOSREDNI STROŠKI

+

4. Posredni stroški izdelave (obratna režija)

5. Posredni stroški nabave, uprave in prodaje

= LASTNA CENA

+

6. Dobitek na enoto

= PRODAJNA CENA

7. Prometni davek

= DAVEK NA DODANO VREDNOST

KALKULACIJA je računski postopek, ki nam omogoča ugotoviti ceno posameznega proizvoda ali storitve, je izračun lastne (stroškovne) cene. Kalkulacija nam omogoča:

1. ugotoviti lastne cene (LC) proizvodov, ki je osnova za oblikovanje prodajnih cen,

2. ugotoviti finančni rezultat neke proizvodnje,

3. primerjavo stroškov; pomembna je z vidika planiranja in nadzora stroškov ter poslovnega izida,

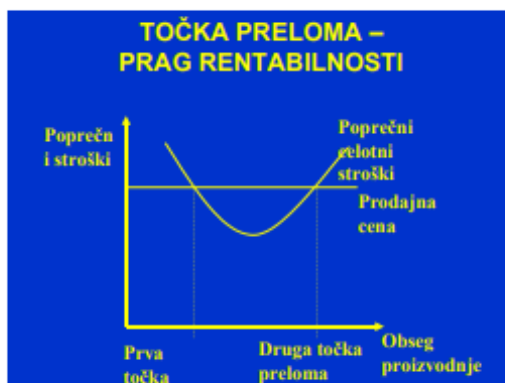
4. oblikovati tehnološke in delovne normative ter pomaga pri izbiri med različnimi možnimi poslovnimi odločitvami.

Splošna delitev kalkulacij:

- planske,
- obračunske,
- tekoče,
- posamične (analitične) in
- zbirne (sintetične).

30. Opišite pojem točke preloma – praga rentabilnosti, analizirajte točko preloma in narišite grafični prikaz praga rentabilnosti.

TOČKA PRELOMA – PRAG RENTABILNOSTI.

Slika 11: Točka preloma
Vir: Rus in Rebernik, 2005

Na kratko lahko rečemo, da se točka preloma pojavi takrat, ko so prihodki enaki stroškom, torej, ko s prihodki pokrijemo vse stroške. Problematika izraza V slovenskem jeziku se za prag rentabilnosti uporablja tudi izraz točka preloma, ko si predstavljamo, da je nekaj (poslovanje konkretnega podjetja) doseglo nenegativni prag v poslovanju. Točka, kjer se poslovanje prelomi, nas prej napeljuje na misel, da podjetje morda ni več tako uspešno, zato je najbrž bolje uporabljati izraz prag rentabilnosti. V nadaljevanju bomo uporabljali oba izraza.

Pučko pa uporablja izraz prag donosnosti in pravi takole: Prag donosnosti lahko opazujemo kot tisti količinski obseg proizvodnje ali opravljanja storitev podjetja ali neke njegove enote, pri katerem ravno pokrivamo stalne in spremenljive stroške, ne da bi ustvarjali izgubo ali dobiček (Pučko, 2001, 75).

Analiza točke preloma je grafična in računsko metoda, s katero v podjetju poskušamo ugotoviti tiste točke, ki ustrezajo obsegom proizvodnje, pri katerih se prihodki izenačijo s stroški. Točko tako običajno imenujemo obseg proizvodnje in prodaje, pri katerem so celotni prihodki enaki celotnim stroškom. Če se prodaja poveča preko točke preloma, začne nastajati profit, saj prihodki presegajo stroške, kar pomeni, da je temeljni cilj podjetniškega odločanja pripeljati posel na tako raven, da po obsegu preseže točko preloma. (Tajnikar et al., 2001, 135)